

СПОРТ
ГалгIайчера лакха дозал дола кьона латархо, Россе чемпион хилар

16

КЕРТТЕРА ДИ
ГалгIай автономн хьакхелла 98-шу дизара хетабаьча гойтамга хьажа бех бахархой

8

СЕРДАЛО

1923 100 лет

WWW.SERDALO.RU

ГІАЛГІАЙ МЕХКА КЪАМАН ЮКЪАРА ГАЗЕТ

№26 (12553)
Аьгинга бутт,
14 ди, 2022 шу

Газет арадувл 1923-ча шера бекарга бетта 1-ча дийнахьа денз

1973-ча шера «Сердало» газета «Знак почета» яха ордененнай

ІАЛИЙ ТІАРА ХЪАЛ
220 бера лаьрхIа берий беш, йисте йоалаш латт МагIалбике

2

ГІИШЛОШ ЯР
Галашкара ишкол тоаеш дIахьоча белхашка хьажа баха хилар, Парламента депутаташ

4

ЮРТАРА ВАХАР
Хицара гIулакх меттадоаладаьд Аьккхий-Юрта

5

ДОГЦІЕНА ГІУЛАКХ
ДегIа могашал эшаеннача берий интернате баха хилар роствардейцаш

7

КХЕРАМЗЛЕ
ГалгIайче, ци ялара кхерам лакха хилар белгалдаьд

15

@gserdalo

vk.com/gserdalo

Дзен сердало

www.serdalo.ru

КОМИТЕТ ПО ДЕЛАМ МОЛОДЕЖИ РЕСПУБЛИКИ ИНГУШЕТИЯ

І РЕСПУБЛИКАНСКАЯ МОЛОДЕЖНАЯ ЯРМАРКА ВАКАНСИЙ

С 10:00 ДО 14:00

БОЛЕЕ 100 ПРЕДПРИЯТИЙ РЕГИОНА

БОЛЕЕ 1000 ВАКАНСИЙ В РАЗНООБРАЗНЫХ СФЕРАХ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

БОЛЬШЕ РАБОТЫ НАЙДЕТСЯ ДЛЯ ВСЕХ! ПРИХОДИ И ТРУДОУСТРОЙСЯ!

Техьаленна йоакхо яр
ГалгIайче, Республика ярмарке, кагийбарашта 1000 совгIа ваканси хургья

8

Зе ца деш салаар

«Россе хий» яхача экологически акцен юкьебахар, «Сердало» газета болхлой

9

Гіишлонашцара кхоачам-боацараш юстара доахаш латт

Султыгнакъсан Йоакъап

Техьарча шерашка, керда гіишлош сихагІа кийча хургъйола наькъаш лехаш ба вай мехка. РФ кабмине юкъеодоладаьча кердадараша гІо дергда, из гІулакх сихагІа чакхдакхара тІехьа.

Тахан из тоадара тІехьа, федеральни реестр кхоллара тІехьа болх дІахьу РФ. Премьер-министр волча Мишустин Михаила яхачох, реестр хилча из хьал дикагІа оагІорахьа хувцалургда. «ХІара моттиг ший къаьстта тІахьожам беш я.

Царна юкъе я дарбанчеш, поликлиникаш, берий бешамаш, иштта кхьйола лоархІаме гіишлош. Уж моттигаш сихагІа йисте янна болх бе йолаяларга хьежаш ба нах», — аьлар Мишустина.

ДІаьхача шерашка йисте янна ца йоалача проекташка шоай деррига ахча дІадахитача наха, боккха бохами халои я из. Масала, вай республикерча цъан строительни кхуврча генеральни кулгалжочо, 19,5 млн ахчак Іехабьб бахархой.

Хила езаш хинна квартираш наха дІаеннаяц, цул совгІа, е ахча а юха кхьчадац нахага. 2021-ча шера из тийшаболх тохкаш бар Іаьдала болхлой. 2020-ча шера дІайолаяьча сайца латтача гіишлошка хьожаш рейд дІайихьар Назранерча мэре.

Таханарча дийнахьа, иштта латта гіишлош цу пхье дукха я. Дуккхача гІатех дола ценош да уж, Іаьдал цу белха юкъе хІама де дезаш дац лэьтан чІегилг дІаьларал совгІа. Пхьерча хьакимаша техкадар хІара гіишлон гІулакх, тийшаболх лелабеча застройщико мелла нах Іехабьб хара духьа.

ДІадахача шера юхасеца латтача гіишлоех 34 дІахо тоайир. Правительство оттаяьча комиссе дІабихьача белхах болх, дІахо ца бодаш латта гіишлош кІезигагІа хиннай. Таханарча дийнахьа, 2000-ча шера денза, болх дІахо ца бодаш латташ 183 гіишло я. 2021-ча шера дІабихьача белхах 5 млрд латта 34 объект йисте яккхар. ДІадахача шера, иштта, дІабихьача белха юкъе дарбанчеш, ишколаш яр. Правительства комиссен тІадиллар, ма хулла, сихагІа уж гіишлош йистеяргъйола болх дІахьо аьнна.

220 бера лаьрхІа берий беш, йисте йоалаш латт МагІалбике

Самиранакъсан Элберд

Паччахьалкхен контрактах, 220 бера лаьрхІа, керда берий беш йотташ латт МагІалбике. «Демография» яхача къаман проекте чубодаш ба из беркате болх. Таханарча дийнахьа,

чура белхаш деш боахк болхлой.

«Берий беш йотта йолаяь дІадахача шера. Малхбузен оагІорахьа дахача берашта чІоагІа атто еш хургда из беркате гІулакх. Цул совгІа, пхье ба-

хархошта болх-моттигаш хургья. ДоккхагІа дола белхаш хьогехьа йисте даьннад. Отопленни, коммуникацеш тоаеш боахк кхьахьегамхой. Цул тІехьагІа тоадергда ков, чура кабинеташ», — аьлар тха газетага, подрядчи кхьалхле лелаечо.

«Тахан республике хьальеш латтача берий бешамашка, берашта мел эшар долаш да. ЛоархІаме да керда белхаш лакхача боараме чакхдахар», — аьлар тха корреспондентага, администратцен кулгалхо волча, Галай Мусас.

Республика пхьешка, юрташка дукхача дешархошта лаьрхІа ишколаш йотташ латт

Султыгнакъсан Йоакъап

Республикерча пхьешка, юрташка дуккхача берашта лаьрхІа ишколаш йотташ латт. Іаьлий-Юрта хьалбеш латт, 704 бера лаьрхІа керда дешара кхуврч. Из беркате

болх «Дешар» яхача къаман проекте гІолла дІахьош ба.

«Цу белхо дІалаьца контрактни ахча 595 млн сом да. ООО «ЮГГАЗСТРОЙ» яха подрядни фирма я из кхьахьегам шийна дІатІаийцар. Объекте хьалхара

белхаш дІадоладир дІадахача шера, лайчилла бетта», — аьлар из болх дІахьочара.

Таханарча дийнахьа, йисте баьннаб 40% болх. Кхьа гІатех латта гіишлон каркас ураоттаяь, трансформаторни подстанции котельни йисте йоалаш

латт, тоаяь. Берий кхетам лакхбара тІехьа дукха хІам чулаьца хургья из ишкол. Оттаяьча ханага хьежача, ер шу йисте долаш бераш тІаьца йиш йолаш, кийча хила безаш ба из дешара кхуврч.

Магасе свет йоаерашкара ахча хьадаьккхар

Султыгнаькъан Йоакъап

Магасера администраци МРСК болхлои, полицеца цхьана, рейд д'Аякхь арабаьлар пхье. Бахьан — йоча светах ахча хьатела раьзабоа-царашкара, из хьадаккхар. Иштта, цар гучаьхар, цхьаккха бокъо йоацаш, свет д'Ауьва моттигаш.

Хьоахаде деза, б'Аьстан шоллаг'а бетта, свет д'Айоаяра, энергетикаш чуненаяр 4,6 эзар заявка. Царна юкьера 2,9 эзар заявка, бахача наха ахча хьацателарах я, 1,6 эзар заявка юридически оаг'оно д'Алоац. Таханара цар декхар, 270 млн сомага кхоачаш да.

Хларена на'ар т'а ухаш д'Абихьача беллах, светах болча кхуврча д'Аденнад 71,3 млн сом ахча, 1,9 эзар абонента, г'улакх кхы а гаьна далалехьа, д'Аденнад доалла декхар.

Б'Архой Бекхан: «Вай ишколашка дукха ба лакха нач'ал дола хьехархойи бераша»

Г'азданаькъан Ахьмад

Ишколаш тоаеш д'Ахьоча беллах хьоахадир Госдума депутата «Единая Россия» яха къаман программа, ший болх х'ара денна тоабеш я. Цох дийцар, укх бетта 7-ча дийнахьа, д'Айихьача парте программни комиссе.

Д'Ахьо йодача хана бе безача белха а ч'оаг'о йир цига. Нахаца бувзам лелабеш, тахан лакха г'ахьожам беш д'Ахьоча г'улакхех да, ишколаш тоаеш д'Ахьош латта доккхий белхаш.

Берригача мехка «Единая Россия» яхача оаг'онца кхоллаш латт партийцаш, хьехархой, берий дай, ноаной, меттигера хьакимаш юкье лоацаш йола — юкьярлен советаш.

Госдума депутат волча

Б'Архой Бекхана, рейд д'Айихьар республике тоаеш латтача ишколий хьал тохкаш.

Лакха г'ахьожам болаш, йоккха терко еш д'Ахьош латт, тахан дешара кхуврчаш тоаду болх. «Хьехархойи дешархойи иеш бола моттигаш, эггара дикаг'а болча кхоачамца тоая хила еза. Х'ара ишколе ший седк'вилгаш да, доккхий толамаш даьха моттигаш я. Назранерча № 5 йолча ишколе болх беш философский экономический Илмай кандидаташ ба.

Ши шу даьлча 100-шу дузаш йолча Долакха-Юртарча ишколе, бокк'онца бола къахьегамхой боахк — 8 эзар книжкаш да цу ишкола библиотеке. Иабли-Юртарча гимназе деша хьаух, лоалаха ядача юрташкара бераш. Цигарча хьехархоша, тахан, шоай авторски программаш хьакхел-

лай, 18 кружок ба берашта тайп-тайпара нач'ал юмаде хьабийла.

Завьзак'онгий-Юртарча № 26 йола ишкол, шозза (2018-ча шера, 2019-ча шера), Росседикаг'а йолча 100 ишкола юкье яхай.

Цига болх беча хьехархоша кийчдаьча 39 бери, Еригача Росседикаг'а олимпиадера котало ера. Иштта дола толамаш кхы а дуккха да!», — язду Б'Архой Бекхана ший телеграмм-канале, х'анз тоаеш латтача ишколашка д'Ачуьбаха безача хьехархоех, дешархоех.

Цо белгалду, вай ишколашка дукха лакха нач'ал дола нах боахкаш хилар, цунга хьежжа, цар г'улакха хьажар, эггара толашаг'адар царна лоаттадар керттерча х'амаех да аьнна соцам бу. П'аккха цар болх кхы а дикаг'а д'Аг'орг'а. Д'Ахо къа-

хьега безам хург'ба цар дог ца эккхаш. Тахан цу х'аман терко еш хила деза вай дерригаш. Доккхий белхаш деш тахан тоаеш латта ишколаш 13 я. — Назране, Шолжа-пхье, Маг'албике, Пседахе, Галашка, Зязика-Юрта, Иабли-Юрта, Г'ажарий-Юрта, Долакха-Юрта, Инаркье. Лакхера тховнаш, вентиляци, канализаци, кораш, на'араш, к'алара кийле хувцаш белхаш долх цига масса-нахьа.

Б'Архой Бекхана теркалдир, партийцаша д'Ахо а бахархошца бувзам лелабеш белхаш д'Акхухьаргда аьнна. Къаман программ — бахархой хьашташ керте лоацаш д'Адахьа деза дийна каьхат да.

Мехкарча хьалага хьежжа, нахаца цхьан дагара волаш чакхаккха беза болх, аьлар депутата.

Г'алг'айче хала боахкача наха новк'остал даьд

Иаьлаханаькъан Адам

Илдарха-г'Ала мэре д'Айихьар хала боахкача наха, уж бахачча моттиге д'А а баха, новк'остал-дара йола арг'анара жилищно-бытовой комисси.

Цу балха кулгалдеш ва, мэра г'онча, Малсагананькъан Аналук.

Моттигерча пресс-служба яхачох, т'ехьхара совещани д'Айихьачул т'ехьаг'а моттигерча Иаьдала, новк'остал дехаш, т'Авера ворх' саг. Уж ба ворх' дезал.

Царех цхьа дезал ц'и яларца хатар хиннараш бар, кхо саг арахьа баха дарба де дезаш хиннарах вар, иштта маьха еза йола молхаш эца таро йоацаш биссараш а бар. Из доацаш а, Илдарха-г'Ала кулгалхоша, таро йоацача кхьа дезалла новк'осталдир.

Цар, Илдарха-г'Ала мэре кулгалхошта т'Аденача хатарашка хьежжа а доацаш, массанена а, иттанегара т'кьо эзар сомага кхоачаш долча аханца новк'осталдир.

Г'алг'айчен, Назрань-шахьара администраце, кулг яздир маьждиг йистедаккхара

Б'Архой Муслим

Укх деношка, Назрань-шахьаре, дукхача шахьара бахархоша сатийса мероприятия д'Айихьар. Назрань-шахьара

(за каналом), маьждиг хьалдеш хилар ч'оаг'идеш, кулг яздарца юьзаенна яр из.

«Цига баькка хилар «Рохма-Инг» благотворительни фонда

викалаш, «Гранул» ООО викалаш, шахьара кулгалхо Йовлой Урусхан.

Подрядчика т'аййцар деррига балхаш ший ханнахьа йистедахар, Назрань-шахьара кулгалхо ший арг'лах, эшаш мел дола каьхаташ в'ашт'ехьдоахаргда аьлар», — аьнна хоам бу, шахьара администраце пресс-служба.

«Из хаттар, иштта дийцад: шахьара боаккхаг'ичарца, има-машца, шахьара бахархоша

лерх'ам беш болча нахаца», — белгалдир Назрань-шахьара кулгалхо.

Хьалхадоаккх, д'Адахача шера, цхьацца долча бахьаннах, маьждиг хьалдара болх юхасоцабаьбар. Цхьабакьда, хьалхаг'а баьча хоамах, кулгалхо хьалхара декхар дар из хаттар кхоачашдар, цул сов'га, Иаьдалца юьзаеннача оаг'орахьа из ч'оаг'идар а.

**ГалгIайчен
эггара
чIоагIагIа
эшаш йолча
ураме,
капитальни
ремонт яь
йистейоалаш
латт**

Коазой Мадина

**Из бIарга хоалуш а
наха шоаш яхаш а да,
керттера урам Чечен-
ская — Назране мет-
тел, республике а цаI
керттерачарех я.**

1,3 бIоазал болча наь-
къа тIа гуш да шозза
вIаштара билла асфальта
никь болга. Тахан болх-
лой, цу наькъах хотталуш
болча, мах бара боахама
доазув тоадеш ба.

«Тхо кхы а наькъа
улувра моттигаш тоае а
чIоагIе а, цул совгIа, раз-
меткаш Iохьакха а езаш
да, наькъа тIа», — йоах
наькъаш тоадеча болхло-
ша.

ГалгIай Республика
машиннаький министр
Хаматханананькъан Баты-
ра яхачох, деррига бал-
хаш шоай ханнахьа хьадаь
даргда.

Хьалхадоккх, Чечен-
ская урамах еш йола ка-
питальни ремонт, «Кхе-
рамзлен дикал йола
наькъаш» яхача къа-
ман проекта чуйоагIаш я,
ГалгIайче, укх кхоалагIа
шера, цаI хьалхарчарех,
шоай болх ханнахьа йи-
стебоакхарех а я, наь-
къаш тоадара Министер-
ства пресс-служба яхач-
ох.

Галашкара ишкол тоаеш дIахьоча белхашка хьажа баха хилар, Парламента депутаташ

Султыгнаькъан Йоакъап

Галашкара ишкол тоаеш
дIахьош латтача белхаш-
ка хьажа баха хилар: Къаман
Собрание вице-спикер вола
Пхьарананькъан Руслан, Къа-

ман Собрание депутат Мархе-
наькъан Муса. «Керда ишкол»
яхача партийни проекте
гIолла дIахьош ба, Галашка-
ра № 2 йола ишкол тоаю болх.

Подрядни организацен кул-

галхошца, ишкола кулгалхо-
чунца къамаьл дир цар цу
белха хьакъехьа. Таханар-
ча дийнахьа, ишколе хувцаш
латт кораш, тхов, тоадеш латт
пенаш. Ишколе чуюларгья
керда коммуникаци. Хозача

куцаца, ший дешархой тIаэца,
кийча хургья из керда дешара
шу долалуш.

Оттаяьча графиках дIабодаш
ба болх. Дала аьннадале, йил-
лача хана деррига кийча хург-
да цига.

Ер шу чакхдалалехьа тоаяьяргья 21 ишколи 8 берий беши

Султыгнаькъан Йоакъап

2022-гIа шу чакхдалале-
хьа, тоаяь йисте яьнна
дIачулургья 21 ишколи, 8
берий беши. Из хоам ший
телеграмм-канале гIолла
бир Мехкдас Келматанань-
къан Махьмуд-Иаьлас. «От-
таяьча хана болх йисте
баргболаш деррига дийца,
тоадаь латт подрядни ор-
ганизациешца. Хьалъеш мел
латтача гIишлошта эшаш
дола рузкъа долаш да, болх
юкьагIа ца бусаш дIахьош
латт», — аьлар Мехкдас.

Дукха ха йоацаш оаха хоам
баьбар, 540 бера лаьрхIа йола
ишкол тоаяь яла йоал Янда-
ре аьнна. Нохчий мехкара бе-
хача наха хьалбаьб, из деша-
ра кхуврча. Иштта, укх шера,
вай республикерча 13 ишко-
ле, доккхий хувцамаш деш
белхаш дIахьоргда. Тиша
хиннача ишколаша, кердача
куцаца тIаэцарба шоай хьаь-
ший.

ГалгIайче дIадахача кIира ворхIазза бийхар цIийоераш цIи йоаяра

Султыгнакxан Йоакxан

ГалгIай Республика доозон тIа, укx бетта пхелагIча дийнахьа денз цъыйтгалагIча денга кxачалца, чоалханера хьал этта моттиг нийсь-еннаяцар. ДIадахача кIира пожарни спасателаш цIи йоаяра ворхIазза бийхар, аьнна хоам бу, «Сердало» газетага республика МЧС пресслужба.

Ахканара зама хьээт-чул тIехьагIа, массеказа кxерам болашагIа да йокъ-аенна йоархIаш а, иштта ва-харе лелаеш йола сиха лоталуш йола хIамаш а лоталар, царех сиха цIи ялар кxерам даима ба. КIалхьара бахара йолча служба болхлоша, цу хана, цIаккха ца хиннача тайпара терко лотатю, чоалханера гIулакx этта хилча, ма хулла, сихагIа наха зе даргдоаца болх дIахьоргболаш.

Цу тайпара, ГалгIай Республике гIолла йолча, Россе МЧС керттерча урхален болхлоша, муниципальни давкxа тIа бахача дукxача нахаца кxетамбалара болх дIахьо, цIи ялара кxерамзлен бокъонаш царна хьалхайоахаш. Цу гIулакx лаьрххIа бола, информационни болх дIахьо цар.

Иштта, МЧС болхлоша, даима берашта тIахьожам лоттабе безаш хилара бола хоам дIакхоачийт бахархошка.

Хицара гIулакx меттадоаладаьд Аьккхий-Юрта

Султыгнакxан Йоакxан

Аьккхий-Юрта бахача 1600 наха хIанзчул тIехьагIа, ший хила доагIача боараме, хий хьаухаргда. Из хоам ший Телеграмм-канале гIолла бир, Мехкдас, Келматанакxан Махьмуд-Иаьлас. «Тахан, со ваха хилар Аьккхий-Юрта хий лоаттаде деза насосни станци хьалъеш латтача Махьмад-ХитIе (Вознесенская).

1600 саг вахача Аьккхий-Юрта, хIанзчул тIехьагIа, цъаккха кxоачамбоаца-

раш юкxе доацаш, ший хила доагIача боараме хий хургда. 20 млн. сом совгIа ахча даха тоаеш йола из моттиг, тахан, 70% кийча я. Аьккхий-Юрта Ючуйолха турбаш хувцаш 4000 метрага кxаьчай.

Керда комплекс, Алханчуртски каналаца бувзам болаш хургья. Хий дIалекъаш йола халонаш кxы хургьяц цу юртарча нахага», — язду Мехкдас.

Белгалде деза, из беркате болх «Цена хий» яхача федеральни проекте, «Жилье и городская среда» яхача кxаман проекте гIолла дIахьош болга.

Хицара кxоачамбоацараш юстардаьхар Назране

БIархой Муслим

Назранерча администраце, Республика Правительства, Минэнерго, Водоканал — оарцагIьяьккxа, хицара гIулакx тоадир Назранерча цъацца йолча моттигашка. «Фабрикерча базара юхе йоалла, кxаьнара хин насос хийцар селхан. Из дукха мах бола кxоачамийца ахча, бюджета юкxе-додаш дац.

ХIанз Базоркина оалача проспекте лакхерча гIаташка бахача наха, хий хьалгIакxоачаргда, цул совгIа, пхье керттерча моттигашка гIолла йолчача турбашкара давлени

хьалъайлургья», — аьлар тxога пхьерча мэре. «Мас-сайтта шу дар, лакхерча гIаташка бахача наха, хий дIацакxоача.

Е геттара лаьгIа доагIаш хулар хий, е вIалла доагIаш хилацар. Йоккxа хало я цу наха, из бахьан текхар. ХIанз Даьла кxахетамаца, хин давлени ший хила еззача боараме хургья, цунга хьежжа массанахьа дIакxоачаргда хий.

Тахан хувцаш латт тишь-енна, шоаш дуаргдар диаьнна хин турбаш», — аьлар пхье кулгалдеча Йовлой Урусхана. Назранерча администраце, Минэнерго болхлошца, юстардоахаш латт хицара кxоачамбоацараш.

ГалгІайче, эскаре Іамалде тІахьехаш йолча бІаьстана кампане план кхоачашъяьІ

Султыгнаькъан Йоакъап

ГалгІай Республикае эскаре Іамалдара тІахьехаш йола бІаьстанара кампане план кхоачашъяьІ, мехка Герзах дизача Низай мугІараш хьалдизар ГалгІайчера 200 кагийча наха, аьлар «Сердало» газетага республика тІема комитете.

Дукха ха йоаццаш, 25 кьона вахархо накъавьккхар эскаре Іамалдара.

Іаьдала викалаша, тІема комиссариата, юкьарлонно, дас-нанас, новкьосташа эскаре Іамалде вай кагий нах накъабоахаш хьалхадаьккхар царна, уж вай республика юьх хилар, цар шоай декхар дизза кхоачашде дезаш хилар, масса а хана шоаш республика викалаш хилар цар дагалоаттар, цІихеза Даьхен бІухой хьабьнначара шоаш болга диц ца деш хилар.

Хоам бу, гаргарча шийтта бетта кгийча наьха Центральни тІема округе Іамалде дезалга, уж ПВО эскарИ гІашлонна эскарИ даькъа тІа хургба, уж юкье бола эскараш Іамалдеш хургда Московскии Ленинградскии областешка.

ГалгІайчен терски казакий эскара, Донбасса бахархошта, массехк тонн, гуманитарни новкьостал дахьийтад

Султыгнаькъан Йоакъап

ГалгІайчен терски казаки эскара, Донбассе бахача наха лаьрхІа, массехк тонн гуманитарни новкьостал дахьийтад, цу юкье доагІа тайп-тайпара товараш а, иштта кхачана продукташ а, аьнна хоам бир «Сердало» газетага, ГалгІай Республика кьаман политика, араьхарча бувзама, кепа йоазон, хоамий Министерства.

«Масса а хана хьадоагІаш хиннад кІалависсачоа новкьосталдеш — из да, вай мехка бахархой шоайла вІашкаозаш дола бахьан», — аьнна белгалдир ГалгІай Республика терски казаки эскара атамана Алешин Игор.

Цо республика кулгал-

хошта баркал аьлар, кхачана продукташца новкьостал вІашагІдолларах.

Хоам бу, кхачана продукташ а, иштта хьалхарча аргІах ца хилча яргІоаца хІамаш а йолаш бола мухь, гІалгІай казакаш вІаштІехьбаьккхар ЛНР, ДНР республика бахархошта а, иштта, цу Украине дІахьош йолча лаьрхІаца операце дакьалоацаш болча бІухошта а лаьрхІа, из мухь дІабахьийтаб ГалгІайчен доазон тІара халкъа республика лорий а берий а урхаленашка кІимарса бетта цьхоалагІча дийнахьа.

ХьалхагІа «Сердало» газета хоам баьбар, тайп-тайпара гуманитарни новкьостал Донбассе дІадахьийта хиларах, из гулдаьдар региона паччахьалхен, юкьарлонна организацеш.

Полице болхлоша, кагирхой гІулакхех дийцар Шолжа-пхье

Берданаькъан Лорс

МВД Юкьарлен совето вІашагІгьелла кхетаче дІайихьар, полицен болхлоша, Шолжа-пхьерча шоллагІча ишколе. Дакьа лоацаш хиннараш бар: полице полковник Маммаев Б., ГИБДД кулгалхочун ГІонча Сейнарой А., МВД-Шолжа-пхье кулгалхочун ГІонча Цечой Н., мэри, горсовета кулгалду Іумаранаькъан Аслани Оздой Ингисхани

Иштта, кхетаче гулбенна-

бар Шолжа-пхьерча Юкьарлен совета доакъашхой. МВД яхачох, из тайпара вІашагІкхетар эшаш да бахархошца бувзам лелабе. Дийцача кьамаьла юкье эггара чоалхане, тахан, латтараш наркоманеца, корта бохабу маларца дувзадenna да, иштта, хьоахадир наькъа тІара правилаш ца лораярах хьахулаш латгача зуламех.

Тахан, вай дерригаш оарцагІадаьнна, тоае езаш моттигаш я уж. Нийсача хІаман тІахьеха беа вай кагирхой.

ГалгIайче кхел ергья, бийсана аьрдагIа лийнначунна

Султыгнаькъан Йоакъап

Бийсана аьрдагIа лийн-нача сага, ГалгIайчен столице бокьонаш телхаярах, йоагIаш йола кхел ергья.

ГалгIачен юрта, Галашке, вахархочунна, Iаьдала болхлочунна валара кхерамбоацаш бола низ тIабахьарах, ЙоагIаш йола кхел ергья, аьнна хоам бу, «Сердало» газетага ГалгIай Республика пресс-служба.

«Назрань-шахьара прокуратура бежк беш хилара, уголовни гIулакх чIоагIаьд къонача маIача сага духьала, из бежк ву вахара кхераме боаца низ тIабахьарах Iаьдала болх-лочно, ший балха тIехьа дола декхараш кхоачаш-деш из волча хана» — аьнна белгалдир региона тIахьожаме боахаме.

Лоткъамхоша дIабихьача балхах ховшда, цу лоамашкарча юрта вахача саго, карарча шера, ялхлагIа мае, Назрань-шахьара Осканова урамах, корта бохабу малар менна а волаш, шийца хинначунца цхьана, юьварлонна бокьонаш телхаяь, иштта юхегIолла тIехвоалачунца а дов давккхад.

Бокьонаш лорача органи болхлоша, цига хьакхьача, цу нахага дов соцаде аьннад.

Бакьда, шийга Iаьдала болхлочно аьнначоа духьала харцо лелаеш волча Галашке вахархочо, полицейски юкьакIара хьа а лаьца лаьттагIа техар.

Цу тайпара бокьонаш телхаяра дола гIулакх, корта бохабу малар меннача сага духьала чIоагIаьд, прокурора, ГалгIай Республика Магасерча районни суде дIадахийтад.

ДегIа могашал эшаеннача берий интернате баха хилар росгвардейцаш

Султыгнаькъан Йоакъап

Дезала, вIаши тIера хилари ди дазъдеча дийнахьа, дегIа могашал эшаенна бераш Iеш долча интернате бахар росгвардейцаш. «Укхаза Iеш долча берашта росгвардей-

цаш дика бовз, масе хана ухаш хиларга хьежжа.

Цар чIоагIа сатувс царга. Берашта доккха совгIат хул шоаш дагабехача, лаьрхIача. Эггара чIоагIагIа, тахан, царна эшаш дола хIама да из» — аьлар ин-

терната кулгалхочун Гюнча йолча Доврбиканаькъан Маликас. Росгварде болхлоша дIахьор, боккха маьл хургболаш, дика гIулакх да.

Троицкерча интернате Iеш дола бераш чIоагIа хьеж, саго шоашта терко ярга. Берашта

хоза совгIаташ денна, царца дукха къамаьл дувцаш баьгIа, бахар уж.

Цул совгIа, интернате-ра цхьацца кхоачамбоацараш юстарадаха, шоашкара ахча делар цар.

Пхье дIаегIача гаьнашта доал дарах дийцар, Магасерча мэре

БIархой Муслим

Зеленхоз кулгалхои, пхьерча гаьнашта доал дара болча кхуврча хьалхалаттари ше волча хьабийха, цу гIулакхах дола дош дийцар,

тахан, Магаса мэро.

«ВIашагIкхетаре мэро тIадиллар, «Дагалоатта-ма беш» яха акци чулоацаш, «Даьре никь» яхача парке, аллеешка, скверашка

дIаегIача гаьнашта доагIаш дола доал де аьнна».

«Пхье куц тоадер, цун хозал совйоаккхар гаьнаш я, цул совгIа, уж эш цIена фо лоаттаде. Из деррига керте лоацаш, гаьнашта деш дола

доал лакхача боараме хила деза», — аьлар Овшанаькъан Гусмана. Шоай ханна хьа хий тохаш, улув яьнна, ца эша йоархI дIайоаккхаш, лелае еза гаьнаш.

МагІалбика района бахархой дезалла, безама, тешама Денца даькълбийцар

ГІазданаькъан Ахьмад

Тахан вай мехка белгалдеш да безама, дезалла, тешама Ди. Из календара тІа даьлар 2008 шера, иштта дезала махбарашца россе бахархой миштаб хара тешал а да из. ГІалгІай МагІалбика района муниципальни даькъа тІарча администраце кулгалхочо, Кхузнаькъан Къамбулата, бахархой даькълбийцар.

«Таханара цІай, гьанара овла болаш да, цо белгалду дезалла юкьера махбараш: шоайла кхеташ хилар, сатохаш хилар, безаме хилар, дикача гІулакхашца белгалвоалаш хилар.

Вай районе а кІезига бац дика дезал, уж белгалбоалаш ба дика дезал кхебарца, цар начІал гучадоалаш хиларца, иразе уж хиларца! ЦІай долча дийнахьа дег чура уж даькълбувца лов сона, къаьстта дукха дезал бараш.

Укхаза къаьстта белгалбе лов сона, дукхача хана денз цхьана бахаш бола фусам даьй-ноанной, вахара дІоахалца цар гойтаб вайна, цІаккха а хадаргбоаца безам, тешам. Къонабараш тІахьех аз, цу моча дезалгара дика масала эцара, цІен кхуврч лорабара уж тІакхувш хилар, шоайла айхьаза ца боалаш безаме баьха юебахар. УнахцІено хийла шун, вахара аьттув хилба, ираз долаш хилда шо!

МагІалбика райо-на дезал чІоагІа хилба, хІара денна гонахьарча наха йІовхал луш хилба, сатем-сабар хилда шун вахаре, шун цІеньюкье, безам, шоайла кхеташ хилар ма эшалда шоана!», — аьлар Кхузнаькъан Къамбулата даькълбувцаш долча дешашка.

ГІалгІай автономи хьакхелла 98-шу дизара хетабаьча гойтамга хьажа бех бахархой

ГІазданаькъан Ахьмад

Малсаганаькъан Тухана цІерах йолча музее дІахьош ба, ГІалгІай автономи хьакхелла 98-шу дизара хетабаь гойтам. Эггара хьалха из меттиг яйзар цига шоай практика дІахьош болча ГІалгІай паччахьалкхен университета студенташ-та. «Укх гойтаме юкье чуй-

ода из тема, ма ярра, хьахьокхаш йола массехк экспозици.

Турпалхой зале оттаяь, «Сийрда кхоане бахьан» яха дІадахача бІаьшерий 20-ча, 30-ча шерашка, ГІалгІай къаман гІулакх хьахьокхаш йола экспозици. Цу юкье я сурткаьхатех оттаяь материал. Цо ювц цу ха-

нара вай къаман культура, дешара гІулакх. Вай къаман хьалхарча суртанчаша Йоахарганаькъан Хь., Доврбиканаькъан Г.-М. цу ханара исбахьален, документальни литература гулдаь, кхоллама белхаш да укхаза.

Гойтам вІашагІбеллараша, шоай низ дІа ма кхоачча, хьахьекхад вай къаман нах шоай Даьхе бахьан дукха

къахьегаш лаьтталга, царех дуккхане шоай могошал, вахар, сийрда кхоане хьаоттийта гІерташ, Јодилалга.

Дега хала дола хІамаш цу хана юкье деннадале а, таханарча деношка хьаэца мегаргдола, доккха масал дола гІулакхаш даха дисад исторечу», — дийцар тха газетата, музея кулгалдеча, Саганаькъан Мухьмада.

ГІалгІайче, Республика ярмарке, кагийбарашта 1000 совгІа ваканси хургья

Султыгнаькъан Йоакъап

КІимарса бетта шийттлагІча дийнахьа, Магасе, дІахьоргья региона хьалхара республика ярмарка

Цига даькълбувцаш хургья 10 предприятия, цар гойтаргья цу ярмарке 1000 ваканси, аьнна хоам бир «Сердало» газетата, ГІалгІай Республика Правительства пресс-служба.

Кагийбараш балха оттар, лертгІа вахара хьалаш царна хьакхоллар, шоашта

ховр цар маьхалдоакхаргдола никъ лахар, къонабарашта юкье начІал дараш белгалбара йола таронаш вІашагІйоькар, региона а, цунна паччахьалкхен юкьарлонна а керттерча декхарех — цаІ да.

Вакансей ярмарке региона кагийбарий таро хургья, болх луш болча викалашца шоаша къамаьлде а, иштта балха отта а.

Из вІашагІьеллараша яхачох, социальни акце лоархІамергІа йола оагІув я, цІай хинна из ярмарка цу дийнахьа дІаоттар.

ГалгIайче онлайн- викторина дIайихъар «Мотт хов-лорабергба вай из»

Газданаькъан Ахмад

ГалгIайчен, политически таIазар хиннача наьха Мемориала болхлоша, Россе халкъа искуства, халкъа культура Шу дIахьош, кIимарса бетта шийтлагIча дийнахъа «Мотт хов — лорабергба вай из» яхача темах йола, онлайн-викторина дIахьоргъя.

«Викторина кхъ даькъах латтаргъя — «ГалгIай календарь», «ГалгIай багахбувцам», «ГалгIай меттала дувцар», царех дола хаттараш чу а доагIаш.

Котваргва дуккхагIа баллаш цу хаттарех даьхар.

Котваьннар белгал а веш, цо даьха баллаш хьакхайкадергда ух бетта дийталагIча дийнахъа, — аьлар «Сердало» газетага, мероприате организатораша.

Зе ца деш салаIар

«Россе хий» яхача экологически акцен юкьебахар, «Сердало» газета болхло

Берданаькъан Лорс

«Россе хий» аьнна цIи тилла акци я берригача мехка дIахьош. Акце доакъашхоша цIенъю нувхех, хин гонахъара моттигаш. Пурбан деношка салаIа еннача ханах цхъа ди, ТIаргимерча Эса оагIонаш, йистош цIенъеш хилар «Сердало» газета къахьегамхой.

Техъарча шерашка, лоам ядача моттигашка, геттара дукха туристаш хул салолаш. Хьатехкача, хьашел дукхагIа, цигахъа шоашта салолам бе, цIенача фега ха яккха урагIаух бахархой а.

Эса гонахъа ягIача ганашта кIала лоаман хозалца дог ловзаш, хьийдда додача Эса гIарага ладувгIаш вагIаш, ахкан Имерца латта денош иштта дIайха хетац. Бакъда, геттара чIоагIа дега, сакхетама хало еш да цхъа гIулакх. Цу хозача моттигашка салаIа ухарашта юкье дукха ба, шоай къаман культура, наха юкьера хоза гIулакх лорацадераш.

Iаламца цхъаккха лерхIам боацараша, вIалла шек бо-

ацаш, кагью гаьна ткъовронаш, дог Iаббалца сакъийрда дIаболхаш, шоашта тIехъа нувхий гувнаш дут. Уйла е эттача, тамашийна хIама да из! СалаIа ше дIаводаш, тIехъагIа цига Iоховша безача наха, ший нувхаш йита дIа мишта вода бусалба саг?! Даьлах эхь долаш хIама да из! Нахацара хоза гIулакх лорадечо, эггара хьалха ший юхь лоархIаш волча саго, цIаккха а дутаргдац из тайпара хIама!

Хин йистошка лостам бе этта йоккха юкье ялалехъа, бархI доккха гали нувхаш юстараяьхар оаха. Ма хала а дар-кх дега, иззал нувхаш цига хилар! Хаттар отг-кх! — Хьан лораергъя уж беркате моттигаш, вай воаша мара?! Ух мехка дахаш долча вайначул чIоагIагIа хьанна хургъя уж боча?! Цхъаболча наха хоза хIама бIаргагушше дIаэц...

Аренаш цIенъеш доакъаш оаха зийра, дехъа, сехъа салолаш багIарашта юкьера цхъацIабараш хьагIайтта, нувхаш гулбе отташ. Хозача гIулакхо сага сий доаккх! Из доаржадеш даха, низ лолба вайна Сийдолча Дала!

Магасе свет йоаерашкара ахча хьадаьккхар

Султыгнаькъан Йоакъан

Магасера администрации МРСК болхлои, полицеца цхъана, рейд дIаяхъа арабаьлар пхье. Бахъан — йоча светах ахча хьатела раьзабоацарашкара, из хьадаьккхар. Иштта, цар гучаьхар, цхъаккха бокьо йоацаш, свет дIауьва моттигаш.

Хьоахаде деза, бIаьстан шоллагIча бетта, свет дIайоаяра, энергетикаш чуненаяр 4,6 эзар заявка. Царна юкьера 2,9 эзар заявка, бахача наха ахча хьацателарах я, 1,6 эзар заявка юридически оагIоно дIалоац. Таханара цар декхар, 270 млн сомага кхоачаш да.

ХIаранена наIар тIа ухаш дIабихъача беллах, светах болча кхуврча дIаденнад 71,3 млн сом ахча, 1,9 эзар абонента, гIулакх кхы а гаьна далалехъа, дIаденнад долла декхар.

ГалгIайчен ДжIайрахъа районе, сагIа даьккхар

БIархой Муслим

«Республика ДжIайрахъа районе, хала боакча наха лаьрхIа, сагIа даьккхар, из болх вIашагIболлар тIадилладар, ГIалгIай Республика Кулгал-хочо Келматанакъан Махъмуд-Иаьлас

Бусалба наьха Идаль-Адха (Гурба) цIай долаш дIахьош йолча акцех, «Мехка сагIа» деш 35 зIамига хьай-баш доадаь хала боакча наха дIадийкъар», — аьнна хоам бир ДжIайрахъа райо-на администраце.

ЦIай долча дийнахъа, реги-она кулгалхой лаьрхIа ба, ГалгIайче дегIаяра Къаман фондера, 2000 (эзар) сага — таро йоацача наха, нов-къостал де.

Пхьешкара моттигаш тоаю болх, тIагIертта, дIахьош ба

Султыгнакъан Йоакъап

Пхьешкара моттигаш тоае аьнна вIашагIехка федеральни проекташ, ма даггара, шоай болх дIахьош я. МагIалбике тоае лерхI, цу проекте гIолла, нах лела йиь моттиг. Уж я: Мира, Эльдиева, Заветы Ильича, Космодемьянская яха урамаш. Цу моттигий куц тоаде аьнна, федеральни бюджетера хьахьождаь аьча 27 млн сомага кхоачаш да.

Таханарча дийнахъа, царна юкьера Эльдиева оалача урамера белхаш, йисте даьннад ала мегаргдолаш да. Цига биллаб керда никь, лампаш а еька, тротуар тоабьб. Мира оалаш йолча ураме а, цу мугIарера белхаш долх. Гаьнаш егIа, сийр-да лампаш еька тоаергья моттиг.

Тоаяьча урама куц толхадеш хургIоацаш, цига-ра къаьна, газа лаьрхIа, тур-баш хувцаш боакх болхлой. 2021-ча шера ялх моттиг, иштта хувцамаш деш, тоай-ир пхьерча хьакимаша.

Шолжа-пхьерча бахархошта, гIурбан лаьрхIа, 60 устагIа дIабийкъар

Иаьлаханаькъан Адам

Гурбан ден лаьрхIа, доккхий сагIаш дIакхухьаш латт вай мехка. Мехкдас Келматанакъан Махъмуд-Иаьлас баьча

соцамах, таро эшаеннача, хала боакча наха дIадекъаш латт жа.

Из беркате йола проект, къаман фонде гIолла кхоа-

чашгьеш я.

Селхан, Шолжа-пхье, дIабийкъар 60 устагIа. Цу сагIа юкье бахараш бар, пхьерча ад-министраце таро хала ярех ба аьнна дIаязбаь латта нах.

Гурбан юкье баха из аьт-тун шоашта беннача мехкдаьна доккха баркал оалаш, къамаьл дир гIадбахача наха. Беркате хилда вай массане гIурба.

Шолже йIовхал оттарах, хицара кхоачамбоацараш дIадоладеннад

Берданаькъан Лорс

Селхан салоIама ди хиннада-ле а, шахъара администраце, этта хьал бахъан долаш кхета-че хилар.

Шолжа мэре яхачох, ара гетта-

ра йIовхал оттарах, хицара кхо-ачамбоацараш дIадоладеннад, хий Iоадеча моттигашка из кIезига хилар бахъан долаш.

Моттигерча Иаьдало яхачох, хицара кхоачамбоацараш нийс-денна хиларца дувзаденна лат-къаш ба дукхагIа кьилбасседеи

малбузехъеи шахъара даькъа тIа баха бахархой.

ХIанз укх сахъте, шахъ-ра бахархошта лаьрхIа, эшача, дIатIахьош да хий. Моттигерча ЖКХ кулгалхоша, цу тайпара наьха лоткъамаш, сиха терко е езачарех да аьнна оттадаьд.

Хий ца тоаш хилара бахъанех керттара дар, наха боарам бо-ацаш бешамашка а кхьча мот-тигашка хий дегташ дукха доа-деш хилар да, дале а цунца дув-заденна кхоачамбоацар да, хина турбаш къаьнара хилар, хувца-заш уж хилар.

Эггара дикагIа коара боахам лелабераш кьоастабир Илдарха-гIалий тIа

Иаьлаханаькъан Адам

ДикагIа бола коара боахам хоржаш йола конкурс, вай республике, хIанз шозлагIа дIахьош я. ДIадахача шера, цу беркатеча конкурсе котало яьккхар ДаьттагIе яхаш йолча, дукха кьахьегаш хьайоагIа Пиденаькъан Рапията. Конкурса юкье дакъа лаца безам барий, заявкеш чутела йиш я укх бетта 15-ча денга кхаччалца.

ГIалгIай фермерий аьттув ба, дика дIагохабена, 500

эзар сом ахча даккха — из да керттера совгIат.

Селхан Илдарха-гIалий тIарча мэре, горсовете, лаьрхIа цу гIулакха йолча комиссеца хоржам беш хилар дикагIчун.

Финала юкье гIоргбараш кьоастабеш болх дIабихьар цига. Тха газетага мэре дийцачох, теркал ду: саго леладеш дола лаьтга мелла доккха да, цун доал дара гIулакх мишта латт, цул совгIа, сомаш, хьасаш, иштга кхьбола бешара кхача дукха а, тайп-тайпара а хилар — керте лоац.

Хицара гIулакх меттадоаладеш болх дIабихьар ДаьттагIе

Берданаькъан Лорс

КIира хьалха, ца соцаш лаьт-тача догIаша, кегадаьдар ДаьттагIера хицара гIулакх. Фортангера латт, цу юрта хий. Массехк цемата гIозарч латта

водозаборник, цу хин гаьна доацаш я. Наха хьадаьча канало хотт, уж ши моттиг.

Йоккхача бешкашка хьачуха хий, юрта гIолла дIа-хьа дода. Фортангера хий айделча, цо канал хьалдукь. Хьалха,

юрта дукхагIа нах бахача хана, берригаш цхьана арабаьлий юстара доаккхар из хIама. Белашца, шодашца канала чура, Фортанго Ючуена колд, гаьнаш, нувхаш арайоахар цар.

Тахан цу юрта, иштга дукха бахархой ца хиларга хьежжа,

из гIулакх хало латт. Укх наькъа царна оарцагIабаьхкар, ДК йотташ боакха болхлой. Цар елар администрацен болхлошта гIо де экскаватор. Берригаш оарцагIабаларца меттадоаладир хин гIулакх.

ГIалгIайчен столице кагийбарашта лаьрхIа, балха моттигий ярмарка дIайихьар

Султыгнаькъан Йоакьап

ГIалгIайчен столице, кагийбарашта балха моттиг хилийтара лаьрхIа йола ярмарка дIайихьар, цига республика кагийбарий таро хилар, шоашта балха моттигаш лаха: моттигерча боахамашка, урхаленашка, промышленни, произвоства кхьйолча объекташка гIолла.

Цу мероприате дакъалоацаш хилар массехк бIаь совгIа кагийбараш, царех бар вай республика мехкарий а кагий нах а, царех кхо бIаь саго, шоашта болх эшаш хилара заявкеш йитар цига.

Иштга, ярмарка кагийбарашта лаьрхIа бола болх лахара, профессех уж дегIабоалабара, цар шой таронаш дегIаюоалаяра йоккхий таронаш хьаеллаш я. Республика цхьа иттех промышленни а общественни а структураш яр, цу балха моттигаш лохача майдан тIа, уж дукхагIа даькье тIаерзаяь яр ГIалгIайчен кердача ноахала болча пайдан.

Тахан ГIалгIайче керттера декхар да, тайп-тайпарча моттигашка лакха квалификация йола говзанчаш хилар. Цо таро хулийтаргья, регион, социально-экономически оагIорахьа дегIаюоалае.

Йиь моттиг тоаеш балхаш, дIахьоргда вай республике

Султыгнаькъан Йоакьап

2018-ча, 2024-ча шерашка, Магас тоаеш дIадахьа оттадаьча белхашта юкье, йиь моттиг тоаергья пхье. Тоае еза моттигаш кьоастаяь, бахархошта юкье хоржамаш оттадаь. Цунга хьежжа, дукхагIболча наха, тоаяр ловш йола моттигаш я, кердача куцаца пхье юхь хозьергьяраш.

Царех я, № 9 йолча цIен юхе йоалла, Борова цIерах йола сквер. Бордюрни кхера Iотохаш, тротуар шаьрбеш болх дIабода цига, тахан. ДIахо кхь а хувцамаш хургда сквере- лампаш ехка, гаьнаш, зизаш дIадиьна.

Хьалха тха газета хоам баьбар, Мехкдаь администрацен духьалара сквер тоаеш латт аьнна. Из я, бахархоша а хьаьшаша а салогIа, хоза моттиг.

«Лоаман
ГалгIайче
бIаьшерашка»
яхача
суртгойтамо,
вай мехка
кхоане
йовзийт

ГIазданаькъан Ахьмад

Вай республика 30-шу дизара хетабаь «Лоаман ГалгIайче бIаьшерашка» яхача суртгойтамо, ший болх дIаьхош ба, тахан. Из массанена дег чу йижа проект дIаьхор, мемориальни комплекс я. Таханарча дийнахьа, дIа-хьа кхухьаш бола из суртгойтам кхьаьчаб «ГалгIайче» яхача ансамбла фусаме. «ХIара бетта тайп-тайпарча моттиге Iеш хург-ба суртгойтам. Къаьнарча сурташа хьагойт вай къаман селханара денош, дIаьхий дола истори.

Царех хIара сурто дувц, хьалха дIаьяхача хана, вай даьй мишта баьхаб, фу леладаьд, дувхар мишта хиннад. Къаман истореца чам болча сага дукха да цу суртгойтаме. Вай къам доккха, тамашийна истори долаш хьадоагIа. Iалама тамашле, лоаман кура куц, дукха дувцаш латта вай гIалаш — из деррига а хIаране дог тохадолиташ дац аьлча бакьхургдац.

ДIадахача бIаьшаре цIихезача Iилманхоша даьха сурташ да цу юкье — Семенов Л., Яковлев Н., Генко А., Щелбыкин И., Ахриев Хь., Крупнов Е.

Эггара хьалха ший къаман истори довзача сага, цецвала, дукха дувц сурташа», — дийцар суртгойтам вIашагIбеллараша.

ДIаьхий а хала а вахар

Халкъа охло хинна саг

Гарчакхнаькъан Сали

Вай къаман истори, цун лаьтта хинна тайп-тайпара моттигаш хIанз а дикка техкаяц аьнна хет сона. Нагахьа санна Граждански тIемах, кердача Iаьдала хьалхарча шерех дувцаш хилча, шинкхьа сага цIераш йоах вай, кхьы дIахорбараш бувца хац, бовзац. ДIауйла ел оашош, Деникина бIу бохабе могоаргдарий цу кхьа сага? Могоаргдарар. Цу тIем тIа лаьттарий мугI бIаьзза, эзарзза шерагIа ба. Амма царех дуккхабараш малаш ба ца хош бисаб. ХIаьта а, ха дIа мел йода, кIезиг-кIезига гучаювл цар вахарца ювзаеннна оагIонаш, царга гIолла довз леладаь накьшаш, карахдийнна доккхий гIулакхаш. Иштгача нахах цаI хиннав Сурхо тIара Гарчакхнаькъан Эсолта Iусман. Укх тIехьарча шерашка къайлагIа лаьтта дукха хIамаш гучадаьннад цун вахарцара, бакьда цхьадараш хIанз а белггала довзаш дац, уж бакьдеш дола каьхаташ цахилар баьхан долаш. Лоацца дувца лов, из кхувш венаца дезалах лаьца.

Гарчакхнаькъан Iусман (Осман) ваь хиннав 1890-ча шера Сурхо тIа. Хамарзий Эсолтаи ГIоандалой Исхалтеи бархI дезалхо хиннав: виь воIи йиь йоIи. Кьонгий цIераш хиннай ГIойсолта,

Шамал, Малсаг, Iусман. Вешта аьлча, вай йоазон турпал эггара зIамагIа хиннав кьонгашта юкье. Шамали Малсаги арахьа лийннаб. Уж балха баха хиннаб Алахвердовс доал даьча Шолжа-ГIалий тIарча мехкадаьттан промыслашка. Сона дагадоагIа, царех дувцаш, Iусмана оалаш хинна дешаш. «Каст-каста каьхат дайтар цар. ЛаьрххIа сога яздаь хулар цун цхьа дакьа: «Водка не пей, табак не курь». Дуккхача дакькье цудухьа кьаракь-гIаьле доацаш, чакхваьлар из. Уж ши воша цхьан бус лаьца хиннав цу ханарча паччахьа Iаьдало. Царех цхьаннена Галашка йийха ягIаш йоI хиннай. Нус йолча баха хиннаб уж, арахьара шоаш цIабаьхкача хана. Цу дийнахьа мерехйоакхаргаш дIаьйха хиннай цар шоай говрашта. Из баьхан долаш, мераж кIомлуш, батамаш юхахьийкха хиннай говраша шоай хаьнех, цар тIа це лераш юташ. Цу хана банк йихьа хиннай, лар чуйоагIаш хиннай цу юрта. Нус йолча баха багIа вежарий лийцаб, говрашта доалла цIий баьхан долаш, банк яхьара бехк баьб царна. Царех цаI, сона ховчох, набахта веннав, вож — цIавеначул тIехьагIа, цамогаш хинна. Укхаза ала йиш я, паччахьа заман чухьа а мехкадаьттахой болаш нах хиннаб гIалгIашта юкье. Цул совгIа, вайна гу уж эрсий йоазув ховш, каьхат язде могоаш хин-

Гарчакхнаькъан
Эсолта Iусман.
Буро, 1918 шу.

нилга. Цу хана Сурхо тIа школаш хиннаяц, хьужаре мара. Тамаш яйташ да, цар эрсий каьхата мотт Iоабар. Хетаргахьа, арахьа леларо цар вахаре йита лар хиннай из. Iусман ше а вар эрсий йоазув де ховш, сона геттара хоза хетар цун хатI (почерк). Ший тайпара, кхьыча сагачунца тувлаергIоацаш яр из. Эрсий меттаца чам хиннабецаре, из мотт Iомалургбацар аьнна хет сона. Цунна из чоагIа накьбаьнна а хиннаб, хIана аьлча из цхьацца гIулакхаш тIа лийнадаь.

Юхьанца из деша ваьгIав Сурхо тIарча хьужаре. «Со молла хоаставаьча, дика деш аьннача дийнахьа, дас керта тIа дошо е дото ахча дуллар сона», — оалар цо. Хетаргахьа, цига Iоадаьдар цо Iарбий йоазув. КьорIа деша ховш, из деша леладеш, чакхваьлар из ше мел вах.

Революци яьннача хана, болхлоий ахархойи Iаьдал эттача заман чухь, гIалгIай хьалхарча милице балха хиннав из. Галашкински районе опе-

реполномоченни волаш къаьхийгад зIамигача сага. Цига гIолла вайза хиннав цунна Оарцханнаькъан Хизир. Цул совгIа, Терски республика хьаьйча хана, Буро тIа милице болх беш а хиннав из. Цига Iоабаь, хIирий мотт а ховра Iусмана. Цун суртех цхьанне тIа цо ший кулгаца даь йоазув да: «1918 шу, 5 сентябрь. Буро, Терски область».

Граждански тIом болча шера 29 шу даьнна хиннав из. Цо хьинаре дакьа лаьцац цунна юкье. В. И. Ленина вайта хинна Г. К. Орджоникидзе лоравача нахах цаI хиннав Эсолта Iусман. Из моттиг цун вахаре хинна хилара тешал деш да Мужечара Орджоникидзе цIерагIа музейера корадаь, новкъосташца из вагIа сурт. Цхьаькха цхьа моттиг а дагайоагIа сона, Граждански тIема юкье цо дакьа лацара тешал деш. Со зIамига волча хана, из волча ухаш вар Сурхо тIа ваьха Овшанаькъан Диде ИбрахIим. Базоркин Идриса ший «Iахьехам» яхача повеста тIа бувца Симо-

нова цѣн подвала чу баьгача глалгай майрахоех цаї вар из. Іусман волча из ахара бахъан дар, Граждански тѣм тла ше хилар дагадоагаш вола саг лехар, пенси хьожайтача хана тешал отта. Иштга саг вар Эсолта Іусман, цо яз а дир цунна дувцаш дола тешал.

Ше милице балха волаш, нийсденна хинна цъацца хлаамаш дувцар цо. Цкъа хоам бена, эбарг лаца баха хиннаб уж. Ераш болхача фусама коанафарга араьнна, хъажкш егаш йоаллаш хиннай цъа кхалсаг. Боагаш бола ераш бларгабайча, яхъа цагга чуйккха хиннай из, бакъда, ераш Іотлакхачле, юхаена, длахо а хъажкш ега эттай. Говраш тлара Іубесса, цу кхалсага тлабахаб милиционераш. Цунна тлаййхача кочах хьалгарадаьнна, Іоуллаш хиннад тепчан тай. Наькх тла, белажга чу елла лочкъая хиннай цо из.

— Кхалсаг, — аьннад Іусмана, — сога хъайх кулгаш ца тохийташ, из длара тепча хъаял.

— Вададай, — аьнна мухъ тега, ше егаш латгача хъажкш тла баргал Іотлаежа хиннай фусам-нана. Цу сахъате гонахъа баха дукха нах хъагулбеннаб цига. Цар го баьб кхалсага. Цунга хинна тепча, мича яхар ца ховш, яйна длаьннай.

— Лоалахоох цъанне длаюха ийцадох тара яр из, — оалар Эсолта Іусмана. — Кхалсаг а цига гулбенна нах а лувца бийзаб. Бакъда, дукха ца говш, длахийцаб уж, царгара хъалаьца хлама цахилар бахъан долаш.

Цъаькха цъа моттиг яр, цо каст-каста ювцаш. Цъан юртар нах ца буташ, цар хлаамаш лехъаеш хиннав малав цаховш вола къу. Кийле йича, лоравича, из хъалоацалуш хиннавац Іаьдала болхлошта. Къоал бийса дикка яхача хана деш хиннад. Цъан бус ше вахав из цунна кийле е, цъан сага дла ца а хайташ. Ши юрт хотташ болча наькъа йисте ягача гаьна сомача хена тлехъашка Іохайнав. Ах бийса яьннай, новкъа саг гуча ца воалаш. Кхоннагца тамашийна хлама дайнад укхунна бларга. Йоккха, Іаьржа маша тла а кхуллаш, кхалсаг йоагаш хиннай юртагахъа. Цун майралах тамаш яхъи милиционер, бакъда дукха цѣна хийтадац цунна ший шин бларга гуш мел дар. Из шийца нийслушшехъ, дладухъалтйккха, юкъага Іолла хъамархлаеллай укхо малий ца хов кхалсаг. Іаьдала болхочун аьтга кулг цун юкъах йоаллача тепча мукхар тла дижад. Вешта аьлча, кхалсага маша тла а кхелла, воагаш хиннар мала саг, къаьра къу хиннав.

Граждански тѣма хана ше леладаьрах а дувцар цо, бакъда царех дукхагдараш дицденнад. Цъа хлама-м да. Цкъа из волча венавар Наьсарерча № 1 йолча юкъерча школан военрук а суртанча а хинна Хъулахой Тухана Руслан. Цо

цъацца хлама длаьздаьдар цо дийцарех, иштга цагга хьалтега доалла Іусмана портрет а дихъадар цо. Царех фу хилар сона белггала оалалургдац.

Граждански тѣм чакхбаьнначул тлехъагга, цо болх баьб Аьлтий-Юрта юртда волаш. Цу хана яйзай цунна, цу юртар чѣоагга хоза пандар локхаш йола Тѣоаршхой Габиса Къудас. Из йоалаю цо, цо ваь кхо воли (Дауд, Мухъмад, Ахъмад) цъа йоли (Рукъет) хиннад цун.

Юртбоахаме къахъегаш а хиннав из. Буро чу хиннача зооветтехникума директорца Дахкилганакъан Хъаклаьша Ахъмадаца даьккхача сурта тла ба 1933 шера январь бетта техникуме балха говзал лакхъе баькха хинна глалгай мехкарча колхозий председателаш. Царна эггара хьалха (Іаьржа полтув ювхаш, пхьошашка кулгаш доахкаш) ваглар Эсолта Іусман ва. Цу заман чухъ Сурхо тларча колхоза председател хиннав из. Цига къахъегаш волаш, хьалхара сесаг дика могаш йоацандаь, цъаькха саг йоалаь хиннай цо. Шоллагйола цун фусам-нана хиннай Овшанаькъан Эсбе Аминат. Цо ваь кхы а бархІ дезалхо хиннав Іусмана: виь воли (Іалихан, Іийса, Беслан, Яхъья) ийь йоли (Лейла, Аьсет, Хъанйфа, Зайнап). Вай Сибре дигача хана, цъан Лейлаггара дла мел ийкхараш, цига байнаб. Духъал цъа йої йоалаеш, цлавенав из цу шийлача мехкара. Йоккхагйолча сесага виьэ дезалхо дийна висав. Ши-кхо шу мара дац царех тлехъарвар (Мухъмад) длаваьнна. Цъаькха цъа хлама белгалдаккха ловра сона. Хана тилла хиннай Іусмана ший цъан волах Ахъмад аьнна цѣи. Хетаргахъа, Дахкилганакъан Ахъмада сийна тилла хиннай.

Мехкадъаьхачул тлехъагга, цун дезалаш баьхаб Гибухерча Казахстана Петропавловски областа Явлен-

ка яхача юрта. Шийла моттиг хиннай из. Советий Іаьдал доаккхаш а чѣоагдеш а хинна из эггара халагбола болх бе безаш хул. Жамансопка яхача кхера боаккхача моттиге бригадир хиннав вай мехкахо. Кхы влалла ца дийцача а, кхетаде хала дац, цо баьр фу болх хиннаб. Аз тамаш еш да цъа хлама, Казахстане волаш, шоафара курсаш а яьха, машен лелае бокъо хъаййцай цо. Цох дола тешал хланз а долаш да. Ше цлавоаггача хана, цѣнна «Москвич-401» яха машен йоалаьй Іусмана. Цо дувхадеш дола барзкъа а дар «москвич» аьнна цѣи тлатеха. Масаца, царех яр из цѣи йола ах полтув.

Милице болхло хинна хиларах тарра, герзаца чам болаш, вар из. Къона волаш «Маузер» яха тепча лелаяьле, хланз шолгоара 20 калибр йола топ яр цун, «Сокол» яха цѣи йолаш, Іжевске хъаь. Из топ а цо виий-вола еннай, хланз а йолаш я. Цо леладаь КъорІа, жужа къонгий дезалашка кхъаьчад. Машинашцара безам а длабаланза вар из, дикка воккха хинначул тлехъагга а. Ше лела ца йой а, виий-волага лелаяйташ, «Победа» яха машен ййцаяр цо. Ше дийна волча юкъа, Наьсаре кирпичкий цѣнош дир, ков тоадир. Цаккха лорашка ца водаш, 86 шу даьккхар Эсолта Іусмана. Деггаца низ болаш а вар. Коача маркхалах ййзза йола ведар, цу чура цъа тладам Іо ца бохийташ, кхостае могар цунна.

Хлара шера ший ворхІ дезалхо воаллача Явленке водар воккха саг, цар кашамаш тоадийя, доахан чудувргдоацаш чѣоагдийя цлавоаглар. Цо мел даьча балхех дола къахаташ, сурташ дладаьхадар, длачкъадаьдар хьалха хиннача Іаьдало. Цудухъа 36 сом пенси ийдеш, чакхъаьлар из, ше мел вах. Уж сурташ хъагучадаьннад из венначул

тлехъагга.

Нахаца та герташ, нах дукха безаш, саг вар из. Глар, тата, довшаш-шовнаш дезарех вацар. Дуккхача глалгай тайпашца гаргалолаш йолаш, шийна могачох уж лелае герташ вар. Цун ийь йиша хиннай аьлар вай. Йоккхагйола Товзийа Гандаранаькъанга хиннай. Цун вої Къоасам 1939 шера, Сталина заман чухъ, топаш тега вийна хиннав. Йої Зихърат Баллаинаькъанга маьре хиннай. Цох хъадаьнна фу хланз а Казахстане дах. Шоллагйола йиша Рахъмат Сурхо тларча Даканаькъанга хиннай. Цох хъабаьннараш Сурхо тла бах. Залоба йийха ягача хана еннай. Хлаьта Паьтлаамат яхаш цѣи йолаш хиннай Іусмана ийьлагга йиша. Цун цѣи иштга хиларал совгга, цох ховш кхы хлама дац.

Цъан дийнахъа воккха саг волча цагга чувхар со. Готто уйче йолаш, йоккха ший зал, цъаькха зламига цѣлг дар цун. Уйча длачуваьлча, ламаз эцаш вагга ца возза саг вайра сона. Къоаналгахъа леставае а, деггаца низ болаш, хийтар сона из. Цѣимхаро блараьхъажар дар сона дайнар. Длаводача хана дика зийра аз малав ца хов хъаьша. Дикагйола элтара кий, хоза пезгаш, ах кетар яр цунна тлаййхар. Цъа ха яьннача гѣолла, юха чу а ваха:

— Мала вар из? — хайттар аз.

— Оарцханнаькъан Хизар вар-кх, — хезар сона.

Цу хана сона дукха хлама хацар цу сагах. Бакъда тлехъагга кхетадир из, мел воккха революционер, къонахчал долаш саг хиннав хъаьша. Цун сурт мел гуча хана, Идига Хизара цѣи мел хозача хана, юха а юха а дагаух сона гаьнара 70-гга шераш.

Боккхача наьха мара ца хулача тайпара, хъаькъал долаш саг вар Эсолта Іусман. Цудухъа каст-каста саг ехача зоахалола, довна юкъе, пхьенаш дутача кхувлар из. Кхыметтел Іаьдала болхлоша а гѣо дехар цунгара. Дагадоагга, Наьсарен горсовете Бузуртанаькъан Хъасан болх беш хинна. Хийла Іусманagara гѣо дехар цо ший балхаца дувзаденна. Цун депутат хинначох тара хет сона воккха саг. Дулха, даьтга когаметта Іаьдала длателаш йоал яр, цун хъаьхъа нахаца дукха къамаьл де дезаш хулар из, Хъасана шийгара дехар баьхан долаш. Къавеннавал а, хинарах визза вар. Цкъа Наьсарен электроподстанце хъаким Дударанаькъан Мурад вера из волча. Подстанце гонахъа кирпичкий карт яр дийхар цо къоаночунгара. Ак, ца оалаш, бларг ма кхоача, йлаьха карт ийр цої цун фусам-нанаси, шолха кирпичкий йотташ. Дуккхача шерашка латта а лаьттар из, цига Наьсарера керттара маьждиг хъаьдлицца.

Могаш воацаш, метта Іовижа, цъа бутт ха мара яккханзар Эсолта Іусмана. Из кхелхар 1976-ча шера май бетта.

«Беррига дезал цъана музее» яха акци я, вай мехка длаьшош

Самиранаькъан Элберд

Мемориальни комплекс музее длаьшош керда акци я, тахан. «Беррига дезал цъана музее» яхача акце тлабех, беррига бахархой. Цъаккха мах бала ца безаш, ший цагга мел болча нахаца хъаьбаькха, музееа экспозицеш йовза йиш я бахархой.

«Музееа экскурсеш дезала пайда луш я. Хлара сага довзаргда ший къаман истори, цун селхане, кхычыхъа гургдоаца лоархІамедараш. Из акци хлара бетта, шоллаггача шинарча дийнахъа длакухъаш я оаха. Хъабъаькхий аьттув ба, мах боацаш тайп-тайпарча гої-тамашка хъажа, укхазара Іоаргле, ма ярра, йовза. Ялх сахъат даллалца тхо хъежаш хургда, ший къаман истори довза ловрашка», — аьлар тха газетата, Мемориальни комплекса болхлоша.

Академик вола Анохин Константин воагларгва паччахъалкхен университетете

Самиранаькъан Элберд

«Короли керда хъоа» яхача лекцеца паччахъалкхен университетете къамаьл деш хургва, Российски академик вола, Анохин Константин.

Из кхетаче длаьхор хургва РАН академик, физико-математически Іилман доктор, «Идея» яхача Іилман кхуврча кулгал ду Овшанаькъан ТІахІир. «Мишта хъакхеллаб вай хъоа Дала? Кхетам яхар фий? Мишта бу цо ший болх? Лекци длаьшош, цу дерригача хаттарашта жопаш довзагда доакъашхошта.

Лекци длаьлоалургъа укх бетта 17-ча дийнахъа, 114-ча аудиторие университетета керттара корпусе, нийсса шоллаггачох ах сахъат даьлча. МоллагІавар хъачува ийш йолаш я лекци. Анохин Константин ва нейробиолог, унахцѣнон Іилман доктор, профессор. 80-ча шерашка цун гучаьлар, хлама дагадарах болча белхаца ювза-енна генаш», — дийцар тха газетата университетете.

«Идея» яхача Іилман ишколаца бувзам болаш длаьшош я, из ийила йола лекци.

Шолжа-пхье дуллаш латта керда тий, кастта кийча хургда

Габлаханакъан Адам

Ма даггара къахьегаш боахк, Шолжа-пхье, керда тий дуллаш боахараш. Машенашта лаьрхӀа дуллача цу тӀаь гонахьара моттигаш, чӀоагӀеш латт, тахан. Паш леларашта лаьрхӀа йола моттигаш, бӀоагӀилгаш дегӀа къоастаеш латт. Грозненская, Энгельса яха ши урам вӀашкахотгаш хургда из тий.

Бахархой чӀоагӀа хьеш ба, из моттиг кийча хиларга. Дуллаш латтача тӀаьво, аттача доахаргда цар вахарера гӀулакхаш. Цул совгӀа, Рабочая оалаш йолча, сов дукха машинаш лелача урама хьал а дикка аттача хьа даргда.

Керда тий 50 метр дӀоахали 12 метр шоралли хургда. Шаккхе оагӀув машинашта лаьрхӀа йолаш, гӀаш леларашта къоастаеш моттиг йолаш, хургда тий. ХьатӀабоагӀача бетга, йистедаьнна хургда деррига белхаш.

Керда тий дуллаш латт Йоккхача Ачалкхе

Газданакъан Ахьмад

МагӀалбики Назрани вӀашагӀьовза тий дуллаш латт Йоккхача Ачалкхе.

«Из гӀулакх бахархошта дагадоалла дукха ха яр. Тий дотгаш болча болхлоша, таханарча дийнахьа, аьшк-цеманта бӀоагӀий

ЮдегӀа кӀалара кийле жаргӀа, гӀум тесса кийчъаь. Хий чакхдурвгдолаш, шин метрах йола турба йойиллай цига. Цун гонахьара моттиг

тоаеш боахк болхлой хӀанз. Укх деношка Юбуларгба тротуар», — аьлар тха газетага, МагӀалбикерча администраце.

Салолаш долча берашта сакъердам боаккхаш я берий театр

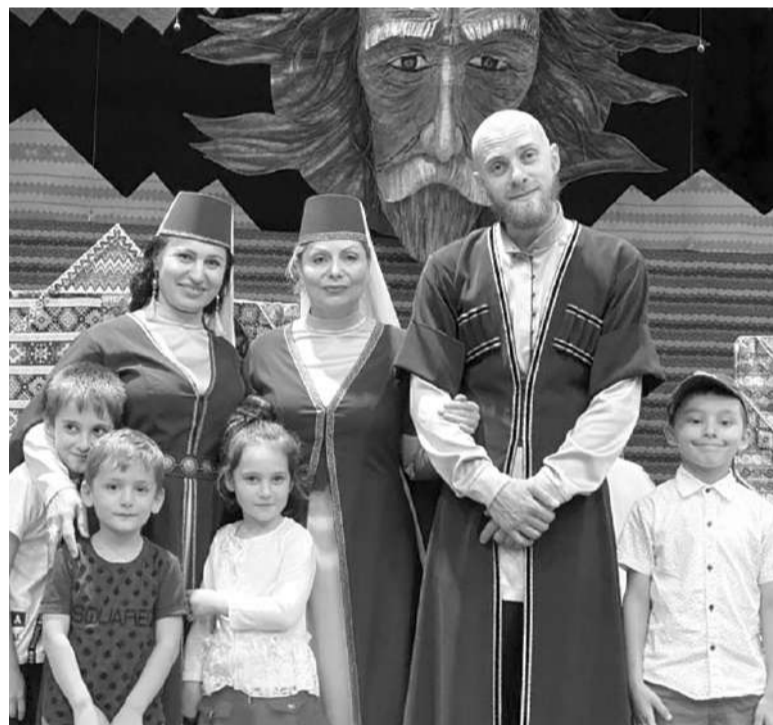
Коазой Мадина

Лагерешка салолаш долча берашта сакъердам боаккхаш, цар салолам кхы а чӀоагӀагӀа тоабеш къахьег берий театра актераша. Назранерча № 12 йолча ишкола лагере салолаш дола бераш, шоаш болча дийхар цар. «Къаьнарча Коркута фӀаьлг» яха спектакль хьехар актераша берашта.

Спектакль йолаялалехьа берашта наьна мотт мишгта хов тохкаш, гӀалгӀай йоазан-

хой царна мелла бовз хьожаш викторина дӀайихьар актераша. Иштгача наькъаца театра къахьегамхоша шоай зӀамига хьажархой тӀаоз гӀалгӀай мотт дикка Юмабара, из безаш, лоархӀаш цун кӀоаргал тахкара.

Берий театра пресс-секретарь йолча ПаргӀаланакъан Марианас яхачох, берашта спектакль чӀоагӀа езаялар. Хьокхам йисте баьлча, актерашца сурташ доахаш, цхьацца хаттараш телаш ха дӀайихьар зӀамигача хьажархоша.

Министерство имущественных и земельных отношений Республики Ингушетия (далее – Организатор) на основании распоряжения Минимущества Ингушетии №1620 от 12.07.2022г. объявляет о проведении аукциона на право аренды земельного участка государственная собственность на который не разграничена.

Аукцион состоится в 14.00 мин. 19.08.2022г. по адресу: РЕСПУБЛИКА ИНГУШЕТИЯ, ГОРОД НАЗРАНЬ, ТЕРРИТОРИЯ ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОКРУГ, ПРОСПЕКТ И.БАЗОРКИНА, ДОМ 70, ЭТАЖ 2, отдел арендных отношений.

Заявки принимаются с 9 ч. 00 мин. 15.07.2022г. по 11 ч. 00 мин. 15.08.2022г. по адресу: РЕСПУБЛИКА ИНГУШЕТИЯ, ГОРОД НАЗРАНЬ, ТЕРРИТОРИЯ ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОКРУГ, ПРОСПЕКТ И.БАЗОРКИНА, ДОМ 70, ЭТАЖ 2, отдел арендных отношений.

Лот № 1.

Предмет аукциона: право аренды в отношении земельного участка государственная собственность на который не разграничена, категория земель - земли населенных пунктов, вид разрешенного использования – объекты придорожного сервиса, цель использования - для строительства станции технического обслужива-

ния, кадастровый номер 06:04:0000000:568, площадь 927 кв.м., расположенный по адресу: Российская Федерация, Республика Ингушетия, Назрановский муниципальный район, с.п. Сурхахи.

Срок аренды: 3 года.

Начальный размер годовой арендной платы (3%): 15 568 руб. 24 коп.

Шаг аукциона (3%): 467 руб. 04 коп.

Размер задатка (20%): 3 113 руб. 64 коп.

(с техническими условиями подключения к сетям инженерно-технического обеспечения можно ознакомиться обратившись к организатору торгов)

Максимальные и (или) минимальные допустимые параметры разрешенного строительства для зоны ПК/1 (производственно-коммерческая зона) в соответствии со статьёй 38 Градостроительного кодекса Российской Федерации не подлежат ограничению.

(ст. 30 Правил землепользования и застройки муниципального образования МО с.п. Сурхахи Назрановского муниципального района Республики Ингушетия, Утверждены Решением Совета депутатов МО «Сельское поселение Сурхахи» от 18 декабря 2012г. №11 в редакции утвержденной Решением Сурхайнского сельского Совета от 16.11.2016г. № 13).

Форма заявки на участие в аукционе, порядок ее приема, адрес и место ее приема указано в извещении о проведении аукциона размещенном на официальном сайте Российской Федерации в сети «Интернет» для размещения информации о проведении торгов: www.torgi.gov.ru

Задаток вносится на расчетный счет организатора торгов: (Министерство имущественных и земельных отношений Республики Ингушетия, 386101, РЕСПУБЛИКА ИНГУШЕТИЯ, г. НАЗРАНЬ, тер ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОКРУГ, пр-кт И.БАЗОРКИНА, д. 70, ИНН 0602012733, КПП 060601001, казначейский счет 0322 1643 2600 0000 1400, БИК 012618001, корр. счет 40102.810.3.4537.0000027, Отделение НБ Республика Ингушетия г.Магас, УФК по Республике Ингушетия, лицевой счет 05142144540. В назначении платежа указывается «задаток для участия в аукционе номер извещения _____ лот _____»).

Задаток должен поступить на счет Организатора не позднее момента рассмотрения заявок. Документом, подтверждающим поступление задатка на счет организатора торгов, является выписка со счета организатора торгов.

Гаьнашта зе деш еча реклама никъ хоадабеш я, Iаламах йола Министерства

Коазой Мадина

Тахан, реклама е дагахъа, гаьнех трафоре-таш дIадетт бахархоша. Iаламах йола министрств цу гIулакха духъала оарцагIьянна я. Из гIулакх дитара тIахъех цар, тахан, рекламщикаш, хIана аьлча, дIачутехача хъастамо гаьна доккха зе ду. «Гаьна тIерча чкьоро дIахьор боккха болх ба

Чура хъаьсаш, мазаш грибоках, бактерех, зе деча чо-апилгех лораду цо. Цъан хъастамо гаьна зе дергдац яхар, цох хIама кхетадеш воацаца сага, нийса доаца кьамаьл да.

Иштта чутехача хIамо гаьнага лазар лоацйит, цунга хъежжа гаьна вахар а лоацлу», — дувц из деррига дика кхетадеш болча экологаша. Бахархошка хоам бу, цу тайпара реклама е йиш йоацалга. Цу гIулакха духъала оттаяь статья я — КоАП РФ — СТ.8.28.

ГIалгIайче, цIи ялара кхерам лакха хилар белгалдаьд

Султыгнаькъан Йоакъап

ГIалгIайчен цъацца йолча моттигашка белгалдаьккхад цIи ялара кхерам хилар, аьнна хоам бу «Сердало» газетата, республика МЧС ГУ пресс-служба.

КIалхарваккхара боахама говзанчаша хоам бу, карарча бетта шийтгалагIча деннебийсанеи,кхойттлагIча денга кхаччалца йолча хана, ГIалгIай Республика кьилбаседерча районашка, пхелагIча класса лак-

халла цIи ялара кхераме я, аьнна.

Иштта, цIи ялара кхерам лакха ба ГIалгIайчен малхбоалехьарча районашка а, аьнна белгалду.

Хьалхарга, «Сердало» га-

зета хоам баьбар, ГIалгIайче кIалхарваккхара болча боахама говзанчаша, юрта бахача нахца, кхетам балара болх дахьош хиларах, цо таро хулийт региона цъацца йолча объекташка, цIи ялара кхерам лаьгIбе.

ЦIера духъала болх дахьош латт Илдарха- гIалий тIа

Берданаькъан Лорс

Селханарча дийнахъа денза, цIаьхха ювлача цIера духъала болх дIаболабаьб Илдарха-гIалий тIа. Сов чIоагIа эттача йIовхалах юкье доаладаьд из гIулакх.

Пхьерча хъакимаша тIахьожам чIоагIбаьб хьунашка, иштта, кхьйолча цIераш ялара кхерам болча моттигашка. Цу гIулакха бехке болча наха гIод тохаргда. Шоай болх-моттигашкара йокъаенна баьцаш дIайоахаш, цIи ялара кхерам бола хIамаш юстародоахаш хила беза бахархой.

Цу гIулакха лаьрхIа эшаш бола гIир а, кийча хила беза. Юртбоахамашка доал дерашта тIадилад, цу гIулакха тIехъа, фе хила аьнна. Кхаш тIара белхаш деча хана, халххе, трактораш, комбайнаш цIи йоаеш йолча хIамашца кийчо яь хила еза.

ОБЪЯВЛЕНИЯ

Утерянный аттестат №00624006130649, выданный СОШ №12 г. Назрани в 2020 г. на имя Тимурзиева Магомеда Тимуровича, считать недействительным.

Утерянный аттестат 06 ББ 0010119, выданный СОШ №1 с.п. Али-Юрт в 2016 г. на имя Умарова Исропила Османовича, считать недействительным.

Утерянный аттестат №0062400395258, выданный СОШ №14 г. Назрани в 2014 г. на имя Хаштыровой Хади Алихановны, считать недействительным.

«ГОРЯЧАЯ ЛИНИЯ» ПРАВИТЕЛЬСТВА РИ ПО ПРОТИВОДЕЙСТВИЮ КОРРУПЦИИ +7 (8734) 55-11-57, ЕДИНЬИЙ ТЕЛЕФОН СЛУЖБЫ СПАСЕНИЯ 112

сердало

Главный редактор: Курскиева Х.А.

Адрес редакции и издателя:

Республика Ингушетия, 386101, г. Назрань, Тер. Центральный округ пр. И.Базоркина, 60.

Тел.: 8 (8734) 77-11-84

Бухгалтерия: 8 (8734) 77-10-85.

Газета зарегистрирована

Управлением Россохранкультуры по ЮФО. Рег. номер ПИ № ФС 10-6526 от 5 марта 2007 г.

E-mail: serdalo@yandex.ru Сайт газеты: serdalo.ru.

Набор и верстка произведены в компьютерном центре редакции газеты «Сердало».

Время подписания номера по графику в печать: 13 июля 2022 г. Фактически 17:20.

Точка зрения авторов может не совпадать с позицией редакции. При перепечатке ссылка на газету обязательна. Письма, рукописи, фотографии, рисунки не рецензируются и не возвращаются. Свободная цена

Газета отпечатана в издательстве

«Южный регион», с готовых диапозитивов Адрес: 357600, Ставропольский край, г. Ессентуки, ул. Никольская, 5. Заказ № 1435 Тираж: 2000 экз.

Учредители: Правительство Республики Ингушетия и ГАУ «Общественная газета «Сердало»

Адрес Правительства РИ: 360001, г. Магас, пр. И. Зязикова, 12.

Галггайчен Шолжа-пхье, центральный майдан тIа сердал хийца, кердаяьккхай

Иаьлаханаькъан Адам

Керттера технологе оагIорахьа тега кулг — еррига электропередачаш, цу тIара лампашта сердал луш йола, аьрсаьргий оагIонаш, лаятта кIала яхар.

Цо таро хулийтаргья, уж зене йоацаш лелае а, иштта тIара лостам лорабе а.

Машенаш ца лелаш дола, Шолжа майдана лаятта-на дакбилг — наха эггара салоIама аттагIа а хозагIа а хеташ йола моттиг, цига сарахьа а бийсана а, хIаьта иштта, мукьа ха яраш, дийнахьа а лел.

Цудухьа мэре викалаша яхачох, кьаьстта цу моттиге сердал эшаш хиларах, из дош хьалхарча аргIах латташ дар. 200 метр лаятта аькка, тока аьрсаьргаш кердаьаха лаятта кIала дахийтар, хIанз уж цьаьккха хIаман новкьа а дац, лостамга диллача, дуккха а дикагIа куц-сибат хувца а деннад цу лаяттан даькьа тIа. Бусйо-агоргаш тIаьгIа бIоагIий а, иштта бусйоагоргаш шоаш а кердаяьха хийцар. Сомача аьшкана бIоагIашца хийцар, кIала хинна кьаьнара бIоагIий. Лакхалла цьаьйтта метр да уж, цу тIа ягIаш йола бусйоагоргаш 17 500 Лм лакха сердал йолаш я.

Галггайче, цIи ялара кхерам лакха хилар белгалдаьд

Султыгнаькъан Йоакьап

Галггайчен, цьаьца йолча моттигашка, белгалдаьккхад цIи ялара кхерам хилар, аьнна хоам бу «Сердало» газетга, республика МЧС ГУ пресс-служба.

КIалхарваккхара боахама говзанчаша хоам бу, карарча бетта шийтталагIа деннеи-бийсанеи, хкойттлагIа денга кьаччалца йолча хана, Галггай Республика кьилбаседарча районашка пхелагIа класса лакхалла цIи ялара кхераме я, аьнна.

Иштта, цIи ялара кхерам лакха ба Галггайчен малх-боалехарча районашка а, аьнна, белгалду.

ХьалхагIа, «Сердало» газета хоам баьбар, Галггайче кIалхарваккхара болча боахама говзанчаша, юрта бахача нахаца кхетам балара болх дIахьош хиларах, цо таро хулийт, региона цьаьца йолча объекташка цIи ялара кхерам лаягIбе.

Галггайчера лакха дозал дола кьона латархо, Россе чемпион хилар

Берданаькъан Лорс

ДIадахача кIира, Хабаровске кхалнаха а маIнаха а юкье дIайихьар, езаца атлетиках, Россе Чемпионат.

Цу яхьашка дакьалоацаш хиннача ГIажара-Юртара Балайнаькъан Хас-Мухьамада Россе кхо рекорд оттайир, 23-шу даьннача кагийбарашта юкье — рывок, толчок, двоеборье оалача латарах. Цо таро хилийтар вай мех-

кахочунна, 109 кг дозал дарашта юкье лакхерча лагIа тIа отта.

Хабаровске дIайихьача яхьашка гульвелар 200 спортсмен — Россе а Белорусе а чIоагIагIа бола дозал дараш (тяжелатлеты).

Хас-Мухьмад ва, 1986 шера лоламерча ловзарий котвалархо, СССР Кубок яьккхача халкьашта юкьерча класса СССР спорта мастера, Галггай дозал долча атлета, Балайнаькъан Руслана веший воI.

Берекет ИсмаIала, кагийбарашта юкье, Турце дIахьоргйолча Европа Хьалхленна, греко-римски латарах йолча яхьашка дакьалоацаргда

Иаьлаханаькъан Адам

Турце греко-римски латара Хьалхлен Чемпион, 15 шу даьннарашта юкье «Chingiz», спортинни клуба викал Берекет ИсмаIал (Барахоев), Турце

кагийбарий командаца цьаьна, Стамбуле дешара-тренировочни сборашка ва, Сарье спортинни базе.

Цунах хоам бир, спортклуба пресс-служба.

Укх шера Турце Хьалхленна, 62 кг дозал дарашта латар долаш, цо хьалхара моттиг яьккхар, вай мехкахочунна цу дешо таро ялар европа чемпионата финале кьача.

Сбораш дIайолаенний ахкан

хьалхара бутт йистебоалаш, хIаьта уж дIахьоргья укх бетта 15 денга кьаччалца. ХIаьта, укх бетта ялхайттлагIа дийнахьа, 15 — шу даланза барий команда Европа Хьалхленна дIагIоргья, хорватерча Загребе.